

Inleiding

Op landelijk niveau is een toename waar te nemen in het aantal en de ervaren overlast van ratten in het stedelijk gebied. Ook in Haarlem is op enkele plekken al langere tijd last van rattenoverlast en zijn er steeds meer plekken waar dit speelt.

Daarnaast zijn de landelijke regels omtrent het gebruik van gif (rodenticiden) verscherpt, mede vanwege het risico op ophoping van gif in natuurlijke vijanden van ratten. Hierdoor is een andere aanpak nodig om het probleem aan te pakken. Deze nota informeert u over de maatregelen en onderzoeken die door de gemeente Haarlem uitgevoerd worden om rattenoverlast tegen te gaan en in de toekomst te voorkomen.

2. Kernboodschap

Rattenoverlast in stedelijke gebieden neemt toe. Dit is op landelijke schaal waar te nemen. Onder andere in Amsterdam en Rotterdam neemt de rattenoverlast op sommige plaatsen problematische proporties aan. Het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen heeft bovendien uit gegevens kunnen concluderen dat bij aangesloten gemeenten een toename van ratten te zien is van 60% over de afgelopen jaren. Ook in Haarlem zijn enkele plekken waar al langere tijd last is van rattenoverlast en het probleem, ondanks bestrijdingsmaatregelen, nog steeds speelt. Bovendien zien we dat de hoeveelheid overlast in de stad toeneemt. We pakken de overlast met een aantal maatregelen aan, vooral door het plaatsen van klemmen en vallen.

Er zijn verschillende oorzaken voor de toename aan te wijzen. Zo zorgen de zachte winters van afgelopen jaren ervoor dat veel jonge ratten de winter kunnen overleven. Ook zwerfvuil en voedselresten op straat kunnen leiden tot een toename van het aantal ratten. Een belangrijke oorzaak is bovendien de afname van het gebruik van gif als gevolg van aangepaste regelgeving: er gelden tegenwoordig zeer strenge regels voor het gebruik van rodenticiden in de buitenruimte. Het gebruik is onwenselijk in verband met de toenemende resistentie bij ratten en de ophoping van gifstoffen in natuurlijke vijanden en huisdieren (katten). Rodenticiden mogen alleen gebruikt worden door professionele plaagdierbestrijders en pas wanneer is aangetoond dat andere methoden niet genoeg helpen. Bovendien mag het niet preventief of continu gebruikt worden, en alleen in en om gebouwen of voedselopslagplaatsen (nooit in open veld).

Wat doet Haarlem?

Vanwege de strenge regels omtrent het gebruik van gif, worden ratten in Haarlem op andere manieren bestreden. Voor bestrijding op de korte termijn wordt vooral gebruikt gemaakt van klemmen en vallen. Ook worden zogenaamde “ecoboxen” ingezet, waarin meerdere ratten kunnen worden gevangen. Wanneer er sprake is van overlast bij bewoners, biedt Haarlem deze bestrijding bovendien kosteloos aan hen aan.

Aangezien ratten in veel gevallen in huizen terecht komen door beschadigde riolen, worden bij terugkerende problemen camera's in riolen geplaatst, zodat kan worden geïnspecteerd hoe de ratten

lopen. Ook worden rookproeven uitgevoerd, waardoor beschadigingen in riolen kunnen worden opgespoord en gerepareerd. Dit is een maatregel die op de lange termijn meer resultaat geeft. Aangezien gebleken is dat het probleem hier niet volledig mee kan worden aangepakt, zal meer ingezet gaan worden op bestrijding door een combinatie van verschillende, elkaar aanvullende maatregelen.

3. Consequenties

Door de intensievere aanpak, waarbij het probleem ook structureel wordt aangepakt door het verwijderen van oude, beschadigde riolen, wordt er ingezet op een vermindering van de overlast in de stad.

4. Vervolg

Bestrijding zal gaan plaatsvinden door middel van een integrale aanpak waarin verschillende, elkaar aanvullende maatregelen opgenomen zijn:

1. Er wordt blijvend gemonitord of er een toename te zien is in het aantal meldingen van rattenoverlast zichtbaar is.
2. Om de overlast structureel aan te pakken, is ook de medewerking van bewoners noodzakelijk. Hiervoor zal een bewonersbrief worden rondgestuurd in buurten waar overlast wordt ervaren. Hierin zullen onder andere preventieve maatregelen die bewoners zelf kunnen treffen worden opgenomen. Voorbeelden hiervan zijn het dichten van gaten en kieren naar de kruipruimte, het bewaren van voedsel in afsluitbare bakken, het niet laten rondslingeren van voedselresten en afval en het voorkomen dat ratten mee-eten van voer voor tuinvogels.
3. Op plekken met overlast zal extra ingezet worden op het plaatsen van klemmen, vallen en boxen. Dit is een zeer arbeidsintensieve methode, maar het is wel een goede maatregel voor bestrijding op de korte termijn.
4. Oude, beschadigde riolen zullen worden verwijderd. Dit is een meer structurele aanpak. De manier waarop ratten in en om huizen terecht komen, is in veel gevallen via beschadigde, oude stukken riool, waardoor ze kruipruimtes binnen komen. Deze stukken riool zijn in eigendom van bewoners. Verwacht wordt, dat het verwijderen van oude riolen effectief bijdraagt aan zowel preventie als bestrijding van de overlast. Er zal onderzocht worden in hoeverre er bij beschadigingen in rioolaansluitingen van bewoners dwingend kan worden opgetreden om deze te laten verwijderen.
5. Er zal worden geïnventariseerd op welke locaties herhaaldelijk verzakkingen optreden. Deze locaties zullen worden gecontroleerd op mogelijke aanwezige gangenstelsels van ratten die leiden naar een beschadigd riool, dat dan aangepakt zal worden.

Door deze intensievere, meer structurele aanpak zetten we in op een vermindering van de overlast in Haarlem.

De integrale aanpak zal als eerste op de meest kritische locaties in de stad toegepast gaan worden. De effectiviteit hiervan wordt voortdurend gemonitord. Als de ontwikkelingen hiertoe aanleiding geven, wordt de voortgang gerapporteerd. Op basis van de effectiviteit van de aanpak op deze locaties, worden eventueel vervolgacties uitgevoerd en doen we een voorstel om extra budget hiervoor vrij te maken.

5. Bijlagen

-